

СЛЮСАРЕНКО Олена Миколаївна,
кандидат наук з державного управління,
старший науковий співробітник, учений
секретар, Інститут вищої освіти НАПН
України

РЕЙТИНГОВІ ДОСЯГНЕННЯ ТОП-ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВІКОМ БІЛЬШЕ 500 І МЕНШЕ 50 РОКІВ

Анотація

Досліджено рангово-вікову залежність і країново-континентальний розподіл топ-закладів вищої освіти, яким понад 500 і до 50 років. Показано, що за рейтингами «Шанхайський» та «Таймс» чисельно переважають молоді (до 50 років) заклади порівняно з найстарішими (понад 500 років). Однак другі в цілому займають більш високі рангові позиції, ніж перші. Крім того, для закладів віком до 50 років намічається позитивна рангово-вікова залежність, яка особливо притаманна закладам віком від 50 до 500 років (становлять три чверті), але суттєво порушується для закладів, що перейшли 500-річний рубіж. Кількість країн і континентів з молодими закладами значно перевищує цей кількісний країново-континентальний показник у разі закладів, яким понад 500 років. Найстаріші заклади є виключно класичними (загальними), а серед молодих – від 21 до 33 % становлять профільні заклади.

Ключові слова: молоді та найстаріші топ-заклади вищої освіти, рангово-вікова залежність, країново-континентальний розподіл, класичні та профільні заклади.

Аннотация

Исследовано рангово-возрастную зависимость и страново-континентальное распределение топ-заведений высшего образования, которым

свыше 500 и до 50 лет. Показано, что по рейтингам «Шанхайский» и «Таймс» численно преобладают молодые (до 50 лет) заведения по сравнению с наистарейшими (свыше 500 лет). Однако вторые в целом занимают более высокие ранговые позиции, чем первые. Кроме того, для заведений возрастом до 50 лет намечается позитивная рангово-возрастная зависимость, которая особенно присуща заведениям возрастом от 50 до 500 лет (составляют три четверти), но существенно нарушается для заведений, которые перешли 500-летний рубеж. Количество стран и континентов с молодыми заведениями значительно превышает этот страново-континентальный параметр в случае заведений, которым свыше 500 лет. Наистарейшие заведения являются исключительно классическими (общими), а среди молодых – от 21 до 33 % составляют профильные заведения.

Ключевые слова: молодые и наистарейшие топ-заведения высшего образования, рангово-возрастная зависимость, страново-континентальное распределение, классические и профильные заведения.

Summary

Ranking-age dependence and country-continental distribution of top institutions of higher education, which are over 500 and less than 50 years old, are investigated. It is shown that according to the “Shanghai” and “Times” rankings numerically prevail young (less than 50 years old) institutions comparing with the oldest ones (over 500 years old). However, second ones overall hold higher ranking positions than the first. In addition, for institutions aged less than 50 years old begins to show a positive ranking-age dependence, which especially is characteristic to institutions between 50 to 500 years old (which are three quarters), but appreciably fails to the institutions over 500 years old. Quantity of countries and continents with young institutions is much higher than country-continental parameter if the institutions are over 500 years old. The oldest institutions are exclusively classical (general), among young ones – from 21 to 33 percent are specialized institutions.

Key words: young and the oldest institutions of higher education, ranking-age dependence, country-continental distribution, classical and specialized institutions.

Як показано в попередніх публікаціях [3; 4], віковий діапазон вищих закладів освіти (далі – університети, заклади) світового класу за провідними міжнародними рейтингами в середньому становить близько тисячоліття, а саме: 1042 роки за рейтингом «Шанхайський» (500 закладів) [6] і 910 років за рейтингом «Таймс» (402 заклади) [8]. Як наслідок, у своїх презентаційних матеріалах одні топ-зклади пишуться багатовіковими традиціями, а другі, навпаки, – народженням у новітній час, первісною родовою адекватністю сучасності. І в тих, і в інших інституціях для цього є серйозні підстави – входження до переліку високорейтингових закладів світу. Рейтинг «Таймс» останнім часом навіть почав складання переліку 100 найкращих молодих університетів [7].

Постановка завдання, цілі статті. Завдання даної статті полягає в спеціальному дослідженні рейтингових досягнень двох крайніх вікових груп топ-зкладів, яким більше 500 років, з одного боку, і яким менше 50 років, з другого боку. Частки зазначених груп не є домінуючими з-поміж закладів світового класу, проте мають суттєву вагу (сумарно становлять близько чверті), а відтак потребують порівняння з огляду на виявлення та підтвердження закономірностей історичного становлення передових у світі закладів [2–4].

Виклад основного матеріалу. Дані про вікові параметри топ-зкладів за обома згаданими рейтингами, як і в попередніх роботах [3; 4], для порівняльного аналізу бралися такими, якими вони наведені в матеріалах рейтингу «Шанхайський» за 2011 р. [6] з окремими уточненнями [3; 4]. Крім того, порівняно з попередніми публікаціями в цій статті додатково враховано вік Медичного університету Південної Кароліни (США) за рейтингом «Шанхайський». Отже, загалом за рейтингом «Шанхайський» доступними виявилися вікові дані для 493 топ-зкладів, що обіймають перші 500 місць, (400

– для перших 400 місць за цим рейтингом) і за рейтингом «Таймс» – для 395 серед 402 закладів на 1–400 позиціях.

У таблиці 1 наведено кількість і частку високореєтингових закладів, яким понад 500 і до 50 років, за рейтингами «Шанхайський» та «Таймс».

Таблиця 1.

Кількість і частка топ-закладів віком більше 500 і менше 50 років за рейтингами «Шанхайський» та «Таймс» у 2011 р.

Параметр закладів	Кількісні характеристики за групами місць (групами закладів з доступними даними) за відповідними рейтингами							
	1-30 (30 – Шанх., 30 – Таймс)	1-100 (101 – Шанх., 100 – Таймс)	101-200 (99 – Шанх., 99 – Таймс)	201-300 (100 – Шанх., 98 – Таймс)	301-400 (100 – Шанх., 98 – Таймс)	1-400 (400 – Шанх., 395 – Таймс)	401-500 (93 – Шанх.)	1-500 (493 – Шанх.)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
1. Більше 500 років, Шанхайський								
Кількість закладів	2	9	16	12	8	45	8	53
Частка у відповідній групі, %	6,7	8,9	16,2	12,0	8,0	11,3	8,6	10,8
Частка серед закладів (для 1-500 місць), %	3,8	17,0	30,2	22,6	15,1	84,9	15,1	100,0
Частка серед закладів (для 1-400 місць), %	4,4	20,0	35,6	26,7	17,8	100,0	-	-
2. Більше 500 років, Таймс								
Кількість закладів	2	8	9	4	10	31	-	-
Частка у відповідній групі, %	6,7	8,0	9,1	4,1	10,2	7,8	-	-
Частка серед закладів, %	6,5	25,8	29,0	12,9	32,3	100,0	-	-
3. Більше 500 років, Шанхайський та Таймс (спільні заклади)								
<i>а) розподіл за рейтингом «Шанхайський»</i>								
Кількість закладів	2	8	11	6	2	27	-	-
Частка у відповідній групі, %	6,7	7,9	11,1	6,0	2,0	6,8	-	-
Частка серед закладів, %	7,4	29,6	40,7	22,2	7,4	100,0	-	-
<i>б) розподіл за рейтингом «Таймс»</i>								
Кількість закладів	2	8	9	4	6	27	-	-
Частка у відповідній групі, %	6,7	8,0	9,1	4,1	6,1	6,8	-	-
Частка серед закладів, %	7,4	29,6	33,3	14,8	22,2	100,0	-	-

%								
4. Менше 50 років, Шанхайський								
Кількість закладів	-	1	10	22	19	52	27	79
Частка у відповідній групі, %	-	1,0	10,1	22,0	19,0	13,0	29,0	16,0
Частка серед закладів (для 1-500 місць), %	-	1,3	12,7	27,8	24,1	65,8	34,2	100,0
Частка серед закладів (для 1-400 місць), %	-	1,9	19,2	42,3	36,5	100,0	-	-
5. Менше 50 років, Таймс								
Кількість закладів	-	4	14	20	23	61	-	-
Частка у відповідній групі, %	-	4,0	14,1	20,4	23,5	15,4	-	-
Частка серед закладів, %	-	6,6	23,0	32,8	37,7	100,0	-	-
6. Менше 50 років, Шанхайський та Таймс (спільні заклади)								
<i>а) розподіл за рейтингом «Шанхайський»</i>								
Кількість закладів	-	1	4	18	10	33	-	-
Частка у відповідній групі, %	-	1,0	4,0	18,0	10,0	8,3	-	-
Частка серед закладів, %	-	3,0	12,1	54,5	30,3	100,0	-	-
<i>б) розподіл за рейтингом «Таймс»</i>								
Кількість закладів	-	4	12	15	2	33	-	-
Частка у відповідній групі, %	-	4,0	12,1	15,3	2,0	8,4	-	-
Частка серед закладів, %	-	12,1	36,4	45,5	6,1	100,0	-	-

Таблиця 1 дає змогу зробити ось які висновки.

Заклади, яким понад 500 років, загалом обіймають більш високі рейтингові позиції, ніж заклади, яким до 50 років, засвідчуючи конкуренту перевагу найстаріших закладів над молодими. Справді, зазначені досвідчені заклади за обома рейтингами представлені в групі 30 перших закладів, за рейтингом «Шанхайський» домінують над молодими закладами в перших двох сотенних групах рангових місць, за рейтингом «Таймс» – у першій ранговій сотні закладів. Натомість заклади віком до 50 років, яких кількісно суттєво більше ніж тих, яким понад 500 років, відсутні з-поміж 30 перших високорейтингових закладів, за рейтингом «Шанхайський» у першій сотні закладів презентовані лише одним, за рейтингом «Таймс» – чотирма закладами.

Отже, солідний вік закладів важливий індикатор їхньої потенційної спроможності посісти високі рейтингові місця.

У таблиці 2 наведено середні вікові параметри розглядуваних найстаріших і молодих топ-закладів за рейтинговими групами.

Таблиця 2.

**Вікові характеристики високорейтингових закладів
віком більше 500, від 50 до 500 включно і менше 50 років за
ранговими групами рейтингів «Шанхайський» та «Таймс» у 2011 р.**

Параметр закладів	Вікові характеристики за групами місць за відповідними рейтингами							
	1-30	1-100	101-200	201-300	301-400	1-400	401-500	1-500
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
1. Більше 500 років, Шанхайський								
Середній вік, роки	859	691	649	669	597	654	689	659
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, рази	1,24	1,00	0,94	0,97	0,86	0,946	1,00	0,954
2. Більше 500 років, Таймс								
Середній вік, роки	859	683	593	721	652,2	651,7	-	-
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, рази	1,26	1,00	0,87	1,06	0,96	0,95	-	-
3. Більше 500 років, Шанхайський та Таймс (спільні заклади)								
а) розподіл за рейтингом «Шанхайський»								
Середній вік, роки	859	670	646	628	630	645	-	-
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, рази	1,28	1,00	0,96	0,937	0,940	0,96	-	-
б) розподіл за рейтингом «Таймс»								
Середній вік, роки	859	683	593	721	635	645	-	-
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, рази	1,26	1,00	0,87	1,06	0,93	0,94	-	-
4. Менше 50 років, Шанхайський								
Середній вік, роки	-	46	44	40	35	39	34	37
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, рази	-	1,00	0,96	0,87	0,76	0,85	0,74	0,80
5. Менше 50 років, Таймс								
Середній вік, роки	-	34	38	41	39	39	-	-
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, рази	-	1,00	1,12	1,21	1,15	1,15	-	-
6. Менше 50 років, Шанхайський та Таймс (спільні заклади)								
а) розподіл за рейтингом «Шанхайський»								
Середній вік, роки	-	46	45	41	39	41	-	-

Відносний (до 1-100 групи) середній вік, <i>рази</i>	-	1,00	0,98	0,89	0,85	0,89	-	-
б) розподіл за рейтингом «Таймс»								
Середній вік, <i>роки</i>	-	34	41	44	44	41	-	-
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, <i>рази</i>	-	1,00	1,21	1,29	1,29	1,21		
7. Від 50 до 500 років включно, Шанхайський								
Середній вік, <i>роки</i>	171	172	146	157	136	154	126	149
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, <i>рази</i>	0,99	1,00	0,85	0,91	0,79	0,90	0,73	0,87
8. Від 50 до 500 років включно, Таймс								
Середній вік, <i>роки</i>	170	175	150	143	128	151	-	-
Відносний (до 1-100 групи) середній вік, <i>рази</i>	0,97	1,00	0,86	0,79	0,73	0,86	-	-

Таблиця 2 демонструє, що за рейтингом «Шанхайський» спостерігається чітка тенденція до зменшення середнього групового віку топ-закладів із збільшенням порядкового номера сотенної групи для закладів, яким до 50 років. Для високорейтингових закладів, яким понад 500, тільки в разі спільних для обох рейтингів закладів (на 1-400 місцях) можна говорити про слабку подібну залежність за рейтингом «Шанхайський». Такої вікової залежності рангових місць немає для рейтингу «Таймс» для закладів віком як понад 500, так і до 50 років.

Таблиця 2 також ілюструє той факт, що у випадку розгляду топ-закладів за історичними мірками середнього віку, яким від 50 до 500 років включно (а їх три чверті), згадана рангово-вікова залежність за обома рейтингами в цілому дійсна.

Це означає, що в когорті топ-закладів віком до 50 років рангово-вікова залежність починає проявлятися, діє для закладів, яким від 50 до 500 років включно, і втрачається для закладів віком понад 500 років. Отже досвідченість закладів світового класу особливо актуальна з огляду на зайняття високої рангової позиції для тих з них, які мають вік в інтервалі від 50 до 500 років. Останнє добре узгоджується із середніми віковими межами (44 – 480 pp.), раніше визначеними для 10 провідних країн світу з найвищим університетським потенціалом.

У таблиці 3 представлено результати кореляційного аналізу (на основі обчислення коефіцієнту кореляції рангів Спірмена [1; 2; 5]) зв'язку рейтингового місця та віку топ-закладів, яким понад 500 і менше 50 років, за рейтингами «Шанхайський» та «Таймс» 2011 р.

Таблиця 3.

**Кореляція рейтингової позиції та віку топ-закладів,
яким більше 500 і менше 50 років, за рейтингами
«Шанхайський» та «Таймс» у 2011 р.**

№	Група рейтингових місць	Коефіцієнт кореляції рангів Спірмена за рейтингами (кількість закладів з доступними віковими даними, критичне значення коефіцієнта кореляції)	
		«Шанхайський»	«Таймс»
1	2	3	4
1. Понад 500 років			
1	1-500	0,10 (53 заклади, $K_{кр} = 0,24$)	-
2	1-400	0,17 (45 закладів, $K_{кр} = 0,26$)	- 0,06 (31 заклад, $K_{кр} = 0,30$)
3	1-400, Кореляція позицій спільних для обох рейтингів закладів	0,70 (27 спільних закладів)	
2. До 50 років			
4	1-500	0,27 (79 закладів)	-
5	1-400	0,31 (52 заклади)	- 0,03 (61 заклад, $K_{кр} = 0,23$)
6	1-400, Кореляція позицій спільних для обох рейтингів закладів	0,44 (33 спільних заклади)	

Примітка: У випадках, коли критичне значення коефіцієнту кореляції $K_{кр}$ менше обчисленої величини коефіцієнта, що засвідчує вірогідність кореляції, воно не наводиться [1, с. 317].

З таблиці 3 видно, що в разі закладів, яким понад 500 р., рангові позиції спільних для двох рейтингів закладів виявляють сильну міжрейтингову («Шанхайський» – «Таймс») кореляцію (коефіцієнт кореляції перевищує

значення 0,60 [1, с. 308]). Разом з тим за жодним з рейтингів рангові місця не мають вірогідної кореляції з віком закладів. У випадку закладів, яким до 50 років, позиції спільних для двох рейтингів закладів також міжрейтингово корелюють. Корелюють між собою рангові місця і вік закладів за рейтингом «Шанхайський». Натомість за рейтингом «Таймс» відсутня кореляція. Отже, кореляційний аналіз показує таке: якщо для молодих топ-закладів вікова і рангова кореляція встановлюється принаймні за одним з рейтингів, то для закладів, яким понад 500 років, остання втрачається і вік перестає відігравати рангово-диференціальну роль.

Тобто підтверджується попередній висновок про те, що вік закладів є важливою, але недостатньою характеристикою для досягнення ними високих рейтингових позицій. Найбільш виразно залежність рангового місця та віку закладу проявляється для вікового інтервалу від 50 до 500 років включно. З урахуванням реальних рейтингових досягнень можна стверджувати, що саме період 50-500 років є періодом конкурентоспроможної зрілості закладів. Закономірно, що заклади окресленої вікового періоду є домінуючими в усіх рангових групах за обома рейтингами: загалом за рейтингом «Шанхайський» їх 73 % (з перших 493 закладів з доступними даними) і 76 % (з 400 закладів) і за рейтингом «Таймс» – 77 % (з 395 закладів).

У таблиці 4 наведено розподіл закладів світового класу, яким більше 500 і менше 50 років, за країнами та континентами.

Таблиця 4.

Країни та континенти з топ-закладами віком понад 500 і до 50 років за рейтингами «Шанхайський» та «Таймс» у 2011 р.

Країновий, континентальний параметри	Країни та континенти за відповідними рейтингами			
	Шанхайський (1-500 місця)	Шанхайський (1-400 місця)	Таймс (1-400 місця)	Шанхайський і Таймс (1-400, спільні заклади)
1	2	3	4	5
1. Більше 500 років				

Кількість країн (% від їх загальної кількості за рейтингом)	14 (33,3)	14 (37,8)	14 (36,8)	13 (39,4)
Континенти (країн / закладів)	Європа (12/51), Азія (2/2)	Європа (12/43), Азія (2/2)	Європа (13/30), Азія (1/1)	Європа (12/26), Азія (1/1)
2. Менше 50 років				
Кількість країн (% від їх загальної кількості за рейтингом)	24 (57,1)	20 (54,1)	22 (57,9)	15 (45,5)
Континенти (країн / закладів)	Європа (12/38) Півн. Амер. (2/18) Азія (6/13) Океанія (2/7) Півд. Амер. (1/2) Африка (1/1)	Європа (11/25) Півн. Амер. (2/15) Азія (5/8) Океанія (1/2) Півд. Амер. (1/2)	Європа (13/33) Півн. Амер. (2/8) Азія (4/10) Океанія (2/9) Півд. Амер. (1/1)	Європа (8/18) Півн. Амер. (2/6) Азія (3/6) Океанія (1/2) Півд. Амер. (1/1)
3. Країни, континенти із закладами, яким більше 500 і менше 50 років				
Перелік країн	Сполучене Королівство Франція Данія Німеччина Швеція Італія Австрія Іспанія Південна Корея	Сполучене Королівство Франція Данія Німеччина Швеція Італія Австрія Іспанія Південна Корея	Сполучене Королівство Німеччина Франція Швеція Данія Австрія Іспанія Італія Південна Корея <i>Португалія</i>	Сполучене Королівство Франція Данія Німеччина Швеція Іспанія Південна Корея
Кількість країн (% від їх загальної кількості за рейтингом)	9 (21,4)	9 (24,3)	10 (26,3)	7 (21,2)
<i>Частка від кількості країн, у яких закладам або понад 500, або до 50 років, рази</i>				
понад 500 років	0,64	0,64	0,71	0,54
до 50 років	0,38	0,45	0,45	0,47
Континенти (кількість країн)	Європа (8), Азія (1)	Європа (8), Азія (1)	Європа (9), Азія (1)	Європа (6), Азія (1)

Примітка: З метою зіставлюваності даних щодо переліку країн, для рейтингу «Таймс» Гонконг і Тайвань приєднані до Китаю, як це в рейтингу «Шанхайський» [6].

Як видно з таблиці 4, усього по 14 країн за кожним з рейтингів мають топ-заклади, яким понад 500 років, переважна більшість (86-93 %) з яких знаходиться в Європі, решта (7-14 %) – в Азії. Для спільних закладів таких

країн 13 (92 % в Європі та 8 % в Азії). Що стосується молодих (до 50 років) топ-закладів, то їх мають значно більше країн і континентів (хоча і в цьому разі домінує Європа): за рейтингом «Шанхайський» для перших 500 місць 24 країни (57 % усіх країн з високореєтинговими закладами) і для 400 місць 20 (54 %) країн і відповідно 6 (100 %) та 5 (83 %) континентів; за рейтингом «Таймс» (400 місць) – 22 (58 %) країни і 5 (83 %) континентів. У разі спільних за обома рейтингами (400 місць) молодих закладів – відповідно 15 (45 %) країн і 5 (83 %) континентів. Характерно, що з-поміж 10 країн (США, Сполучене Королівство, Німеччина, Японія, Канада, Австралія, Швейцарія, Франція, Швеція і Нідерланди) з найвищим університетським потенціалом світового класу лише чотири країни (Сполучене Королівство, Німеччина, Франція, Швеція) мають одночасно топ-заклади, яким понад 500 і до 50 років. Топ-закладів, яким більше 500 років, не мають США, Японія, Канада, Австралія, Нідерланди, що очевидно для відносно молодих країн (США, Канада, Австралія). Високореєтингових закладів, яким менше 50 років, за рейтингом «Шанхайський» не має Швейцарія, за рейтингом «Таймс» – Швейцарія, а також Японія.

У таблиці 5 представлені дані про наявність класичних університетів і профільних закладів з-поміж топ-закладів, яким більше 500 і менше 50 років.

Таблиця 5.

Класичні (загальні) та профільні топ-заклади віком понад 500 і до 50 років за рейтингами «Шанхайський» та «Таймс» у 2011 р.

Параметри закладів	Кількість і частка (відсоток) закладів за відповідними рейтингами			
	Шанхайський (1-500 місця)	Шанхайський (1-400 місця)	Таймс (1-400 місця)	Шанхайський і Таймс (1-400, спільні заклади)
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1. Більше 500 років				
Класичні університети	53 (100,0)	45 (100,0)	31 (100,0)	27 (100,0)
Профільні заклади	-	-	-	-
2. Менше 50 років				
Класичні	55 (69,6)	35 (67,3)	48 (78,7)	25 (75,8)

університети				
Профільні заклади	24 (30,4)	17 (32,7)	13 (21,3)	8 (24,2)

З таблиці 5 видно, що топ-заклади, яким понад 500 років, представлені виключно класичними (загальними) університетами. Це зрозуміло, адже в попередньому дослідженні автора було виявлено, що перші профільні заклади світового класу з'явилися лише у XVIII столітті (у 1745 р. Технічний університет Брауншвейга Німеччини за рейтингом «Шанхайський» і в 1794 р. Політехнічна школа Франції за рейтингом «Таймс»). Натомість з-поміж молодих (до 50 років) топ-закладів частка профільних з них становить 30-33 % за рейтингом «Шанхайський» і 21-24 % за рейтингом «Таймс». Повні результати досліджень вікової специфіки високорейтингових профільних закладів, а також топ-неуніверситетів будуть представлені в іншій публікації автора.

Висновки та перспективи подальших розвідок дослідження проблеми. Таким чином, підсумково можна зробити наступні актуальні для розвитку найвищого університетського потенціалу висновки.

По-перше, у переліках закладів за рейтингами «Шанхайський» і «Таймс» чисельно переважають топ-заклади віком до 50 років порівняно з тими, яким понад 500 років. Однак другі в цілому займають більш високі рангові позиції, ніж перші.

По-друге, для топ-закладів віком до 50 років намічається позитивна рангово-вікова залежність, ця залежність за обома рейтингами характерна для закладів віком від 50 до 500 років і суттєво порушується для закладів, яким понад 500 років. Заклади світового класу у віковому інтервалі 50-500 років (так звані заклади середнього віку) домінують з-поміж високорейтингових закладів.

По-третє, кількість країн і континентів, де є топ-заклади віком до 50 років, значно перевершує цей кількісний країново-континентальний показник у разі закладів, яким понад 500 років.

По-четверте, високорейтингові заклади віком понад 500 років є виключно класичними (загальними), а серед топ-закладів, яким до 50 років, від 21 до 33 % складають профільні.

По-п'яте, здійснений аналіз світового досвіду розвитку топ-закладів вищої освіти ще раз переконує, що ефективною стратегією подолання глобального відставання вітчизняного університетського потенціалу може бути цілеспрямоване підтримання двох провідних національних закладів середнього віку: класичного і профільного університетів – Київського національного університету імені Тараса Шевченка (утворено в 1834 р.) і Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (засновано в 1898 р.) з метою формування в Україні взірцевих університетських осередків світового рівня.

Автор виражає вдячність доктору педагогічних наук, академіку НАПН України, науковому консультанту В. І. Луговому і доктору педагогічних наук, доценту Ж. В. Талановій за обговорення концепції системного дослідження вікових характеристик топ-закладів вищої освіти світу.

Список використаних джерел:

1. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Изд. 3-е, стереотипное. Т. 2: Пер. с франц. – М.: „Мир”, 2004. – 376 с.
2. Луговий В. І. Використання міжнародних рейтингів вищих навчальних закладів для ідентифікації найвищого університетського потенціалу [Текст] / В. І. Луговий, О. М. Слюсаренко, Ж. В. Таланова // Вища освіта України. – Додаток 2 до № 3, том I (26). – 2011 р. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – 700 с. – С. 296–308.
3. Слюсаренко О. М. Вік і досвід («вислуга років») університетів як чинник досягнення ними світового класу / О. М. Слюсаренко // Вища освіта України. – № 1. – 2012. – С. 75–80.

4. Слюсаренко О. М. Вікова історична та регіональна специфіка топ-університетів / О. М. Слюсаренко // Вища освіта України. – № 2. – 2012. – С. 85–91.
5. Таланова Ж. В. Докторська підготовка у світі та Україні: монографія [Текст] / Ж. В. Таланова. – К.: Міленіум, 2010. – 476 с.
6. The Academic Ranking of World Universities. Shanghai Jiao Tong University in China. [Electronic resource]. – URL: <http://www.arwu.org/>.
7. THE. Times Higher Education. 100 under 50. 2012 / Powered by Thomson Reuters [Electronic resource]. – URL: <http://www.timeshighereducation.co.uk/>.
8. THE World University Rankings 2011–2012 [Electronic resource]. – URL: <http://www.timeshighereducation.co.uk/>.

Елена Слюсаренко.

**Рейтинговые достижения топ-заведений высшего образования
возрастом более 500 и менее 50 лет.**

Olena Slyusarenko.

**Ranking Achievements of Top Institutions of Higher Education Aged
Over 500 and Less Than 50 Years Old.**